

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat.

12 " " " " 2 "

15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečne ulice št. 5.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Zarad praznika izide prihodnja številka „Slovenca“ v torek 28. decembra.

Vabilo na naročbo.

Ker še niso rešene mnogovrstne zapreke, ki so premembi „Slovenca“ v dnevnik nasproti, bode od novega leta naprej nekoliko časa še izhajal v dosedanji obliki.

Časi so jako resni in važni, skoraj bi rekli nevarni, ker si nemški liberalci na vso moč prizadevajo, da bi svojo moč nazaj dobili in narode slovanske po svoji prejšnji navadi zatirali. V ta namen jim nobeno sredstvo ni preslabo, zlasti pa so začeli v zadnjem času prav nevarno vznemirjati kmečko ljudstvo. Naši državni poslanci se jim krepko ustavljajo, a v tem boju jih ne smemo pustiti samih, ampak vsak veren sin naroda svojega je dolžan, jih po svoji moči podpirati in se srčno vojskovati za pravično reč. „Slovenec“ se skoraj že osem let bojuje za vero, dom, cesarja in hoče tudi za naprej zvest ostati svojemu dosedanjemu programu.

Najvažnejši dogodki se zdaj vršé v državnem zboru. Naši bralci so se prepričali, da jim v izvirnih poročilih podajamo natančna in hitra naznanila o vseh važnejših rečeh, in da jih zamoremo podučiti o marsičem, kar se godi v poslaniških krogih, in kar navadni časnikarji iz raznih vzrokov ne zvedo. Tudi v drugem oziru si bomo prizadevali jim podajati natančna poročila o domačih in vnanjih dogodkih, ter smo v ta namen naprosili že več izvrstnih in spretnih sodelavcev, ki so nam obljubili

svojo moč. Dosedanjim prijateljem in gg. podpornikom izrekamo prav pristržno zahvalo ter jih prosimo, naj nam tudi za naprej ostanejo zvesti. Tudi prosimo, naj že precej sedaj pridobé tiste naročnike, ki hočejo na novo pristopiti, ako postane list dnevnik, ker nam bode to najboljši porok za vstanovitev in obstanek lista.

Pri trikratnem izhajanju list za četrt leta velja za Ljubljano:

Na dom pošiljan . . . 2 gl. 30 kr.

V administraciji sprejeman:

Za četrt leta . . . 2 gl. 10 kr.

Posamezne številke . . . — " 7 "

Po pošti:

Za četrt leta . . . 2 " 50 "

posamezne številke . . . — " 8 "

Za bogoslovce, dijake in učitelje:

Za četrt leta . . . 1 " 50 "

List pošljemo vsem dosedanjim naročnikom. Kdor se ne misli naročiti, naj ga pošlje nazaj, ker ga sicer smatramo kot naročnika. Tudi prosimo tiste gospode, ki naročnino še niso poravnali, da bi to storili prej ko mogoče, da tudi mi poravnamo račun v tiskarni.

Naročnina se pošilja najceneje po poštinih nakaznicah (Postanweisungen.)

opravništvu,

na dunajski cesti št. 15
v Medijatovi hiši.

Nedostojno počenje.

Ako človek bere poročilo iz zadnje seje državnega zbora, se mu mora res pristuditi počenje nemških liberalcev. Vprašati se

mora: čemu toliko srditosti? Ali imajo ustavoverci kaj vzroka, da tako divjajo? Jeza je možata, ako je opravičena; ako pa jeza ni opravičena, postane nevredna in gnjusna, vsem ljudem zoperna. Ustavoverci se ljutijo, preté in žugajo, ker je Taaffe Čehom nekoliko ravnopravnosti privoščil, pa ne pomislijo, da so oni Madjarom l. 1867 veliko več dovolili, ne pomislijo, da so tudi oni dali Poljakom narodno ravnopravnost; zakaj pa tačas ni bilo „nemštvo v nevarnosti“, ko so izročili nemške Sakse na Erdeljskem madjarski nadvladi?

Ustavoverci so nadalje že sami bili v dogovorih s Čehi, Fischhof in Etienne sta Čehom že veliko več obetala, nego zdaj Taaffe, pa tačas nemštvo ni bilo v nevarnosti! Vidi se, da nemško-liberalcem ni toliko za nemštvo, ko za zgubljeno oblast, za nadvlado; in ravno ker svoj pravi namen skrivajo, mora se njih počenje nedostojno imenovati.

Še bolj grdo in pravih mož nevredno je to, da v zadevi zemljišnega davka ščujuje nemške kmete zoper vlado. Vsak se brani visoke davke plačevati, posebno pa kmet; lahko je tedaj, kmeta naščuvati in za se pridobiti, ako mu obetaš manjši davek. Ustavoverci pa dobro vedó, da si nismo mi izmislili zemljišne vpenitve, in da tudi mi nismo ne dotičnih postav sklenili, ne novih tarifov sestavili, ampak da so postavile vse iz časov, ko so liberalci imeli večino, razun zadnje novele, ki se je pa tudi sprejela v smislu in s pomočjo liberalcev, da si je večina desnice temu glasno oporekala tarife pa je naredila za to postavljena komisija, ki je pa po večini tudi nemško-liberalna.

Bankovčar.

Dogodba na sodnijske spise naslonjena.

Konec, pa kakšen!

(Dalje in konec.)

Po skrbi tega duhovnika, ki je imel z Janezem tem več usmiljenja, ker je po govorih njegovih spoznal, da je Avstrijec in slovenskega rodu, kakor on, in po marljivi postrežbi v bolnišnici je Janez par mesecev toliko okreval, da je mogel vstati in sprehajati se po vrtu. Duh njegov pa je bil še vedno meglen, kakor pozno jesensko jutro. Mili duhovnik, ki ga je večkrat ogovarjal, a nikakor ne nadležno, je spoznal, da nesrečneža težé velika notranja bremena; toliko je bil že spoznal iz njegovih zmedenih govorov med boleznijo. Zato se mu tudi ni posebno čudno zdelo to, da je Janez ogibal sega in mu dajal le kratke osorne odgovore; vendar ni obupal, da se bo tudi to ledeno srce otajalo in potem ogrel se duh ter um razsvetlil; čakal je toraj mirno, ker je vedel, da je pri takih ljudeh najprej potrpežljivosti treba.

In včakal je to blagi mož. Nekega jutra,

ko hodi po svoji navadi zamišljen v knjigo, ga vstavi Janez in praša:

„Kakor sem spoznal po vaši govorici, gospod, ste vi Avstrijec?“

„Dá, dragi moj gospod, Avstrijec od laške meje.“ odgovori gospod prijazno in zapre knjigo.

„Hm, hm! In vi ste bili tisti — no saj veste?“

„Božja previdnost, gospod ne jaz. Ona si je mene le izbrala za svoje orodje.“

„Ali mislite, da ste meni s tem vstregli?“

„Kar božja previdnost stori, je vselej pravo“, odgovori duhovnik milo.

„Hm, vi morate tako govoriti, ker ste duhovnik“, reče Janez temno; „ali veste, da ste mi s svojo prenenaglenostjo naložili težko breme; življenje, s katerim zdaj ne vem kaj početi?“

Po teh besedah se zasuje Janez na peti in gre ter je ta dan še bolj zamišljen in temnejšega obraza.

Vsak človek ali vsaj marsikteri bi bil po taki zahvali razžaljen, gotovo pa nevoljen; katoliški duhovnik pa se zadovoljno nasmehne in odide počasnih korakov na drugo stran mr-

mraje: „led se bo že otajal, da je le dal sploh kak glas od sebe. Le potrpi.“

Janeza pa je le to grizlo, da ima za rešitev svojega, če prav zdaj nič vrednega življenja zahvaliti se človeku iz stanu, kterege je do zdaj najmanj obračal, ki se mu je na svetu nepotreben zdel, namreč duhovniku. In ta mož je tako pohleven, tako krotak, da se Janez nad njim še jeziti ne more. To, to grize in skli Janeza, da ponoči zaspati ne more. In ko se tako brez spanja meče in obrača po postelji, gre memo njega vse dosedanje življenje: žalostna in pusta, pa vendar srečna še otročja leta — srečna v primeri s poznejšimi, ki so bila le leta orjaškega napenjanja in lovenja sreče, ktero je slednjič vjel v podobi Albine. Ne, tiho, o Albini ne več besedice, naj bo pokopana v svoji sramoti. . . . Kaj pa zdaj? Čemu je Janez še na svetu? saj je njegovo delo vse končano, kaj li ga more še mikati?

Dan se naredi, Janez je že davno na nogah in se napravlja na sprehod na vrt. Kar zazvoni zvonček, Janez posluša, nevedoma in nehoté, gre za milim glasom in stoji pred cerkvico, kamor hiti nekoliko ljudi. Sam ne vé, kako je to, ali noge ga ne ubogajo, proti

Ako je ta komisija toliko pravična bila ter spoznala, da so ravno nemške dežele dozdale primeroma premalo davka plačevale, kaj moremo mi za to? Lahko je, štajarske in avstrijske kmete naščuvati, naj se branijo večega davka, pa grdo in nevredno je, praviti jim, da je tega kriva vlada ali pa naša stranka; nevredno je tako počenjanje tem bolj, ker ustavoverci sami dobro vedó, da je komisija ravnala vestno. Z lažjo in zvijačami si hočejo pridobiti nemške kmete. Kot pošteni možje bi morali po pravici govoriti: „Res je, da so nekatere dežele do zdaj preveč zemljišnega davka plačevale, tako Kranjska in Česka, plačajmo tedaj nekoliko več, da ne bodo druge dežele za nas trpele; če pa že ne moremo več plačati, vsaj ne zahtevajmo, da bi se naš davek zvalil na Čeha in Kranjce, ker ti so tako že od zdavnaj primeroma veliko več plačevali, ko mi.“ Ti možje pa tako ne govoré, ampak si ne štejejo nikakor v greh, ako bi zamogli ves davek na slovanske dežele zvaliti. Še le te dni je štajarski poslanec v komisiji zahteval, naj bi se za Kranjsko tarif zvišal; baron Apfalter pa je imel vendar toliko domoljubja, da se je za Kranjsko potegnil in jo obvaroval povišanega davka, za kar mu mora dežela hvaležna biti.

Nemški katoliški poslanci so vsitnem položaju. Vest jim ne dopusti, da bi zvalili ves davek na Slovane, kakor liberalci zahtevajo; ako pa hočejo biti pravični in potrditi, kar je komisija izdelala, potem se zamerijo svojim volilcem, ki bi bili najrajši brez vsacega davka. Liberalci imajo prav lahko delo, ker oni ne gledajo dosti na vest in pravico, njim je le mar za vladu, za ljudsko prijateljstvo; zato na vsa sapa vpijejo po vseh nemških planinah, naj se nemški kmetje vprejo vladi, naj se oklenejo liberalcev, ki so njih pravi prijatelji. Konservativne nemške poslance pa svojim rojakom opisujejo kot izdajalce domovine, kot neprijatelje ljudstva. Da bi tem kričalcem sapa zaprli, bi nemški konservativni poslanci skoraj najbolje storili, ko bi v državnem zboru predlagali, naj se nemške dežele sploh vsacega davka oprostitjo, potem bodo postali še bolj popularni, ko liberalci, ki hočejo le en del davkov na Slovane preložit.

Ko so bili liberalci na krmilu, so vedno

navdave povikševali, jude podpirali, slabe, pa drage železnice delali, banke ustanovljali itd. itd. vse na kmečke stroške, — kmet se jim nikoli ni smilil; — zdaj pa hočejo naenkrat pokazati se v luči kmečkih prijateljev, in oprostiti jih davka. To bi se smelo pač imenovati „die höhere Bauernfängerei“, in to počenjanje je v resnici nevredno! Toda laž ima le kratke noge, prišlo bo že še na dan, kako lažljivih sredstev se je ta stranka posluževala, kako nedostojno, nemoško se je obnašala v svoji zasluženi nesreči. Hotela je porabiti zemljišno vcenitev kot orožje zoper sedanjo vladu in večino državnega zbora, zoper svoje lastne rojake, ki so poslanci katoliškega smotra; morda večna resnica in pravica tako nanese, da bodo oni v jamo padli, ki jo drugim kopljejo, da se bo očividno pokazala njih sebična ljudoljubnost, njih lažnjive zvijače. Može pa, ki se takih sredstev poslužujejo, ki v zbornici le govoré, da se skoz okna razlega, in se protibesede nasprotnikov tako bojé, da hočejo vladnega komisarja vreči iz zbornice, ker je omenjal, da jim zamore njih presodke in natolcevanja z dokazi ovreči, ali taki možje pač zaslužijo spoštovanje, ki bi sicer pristojalo ljudskim poslancem? Odgovor prepustimo bralcem samim.

Herder in sedanji ustavoverci.

Dva jako važna in za naše ustavoverce značilna dogodka doživeli smo v zadnjem času. Mislim namreč slavnost, katero so priredili, ali bolje, hoteli prirediti spominu Jožefa II., in pa znani Wurmbrandov predlog, da naj se jezik nemški razglasi za jezik državni. Da se ni izvršila slavnost Jožefova tako, kakor so si želeli ustavoverci, priča nam Plener, ki je nedavno tožil v državnem zboru, da so razmere v Avstriji sedaj jako žalostne, kajti slavnost Jožefova bila je le nekaka demonstracija opozicije ustavoverne. Žal, da nam ni Plener hotel tudi povedati vzrokov, zakaj da se drugi Nemci niso vdeležili te slavnosti. To je bila le demonstracija politična, tesno zvezana z predlogom Wurmbrandovim.

Slavili so ustavoverci Jožefa le zato, ker je on v cesarstvu svojem nemški jezik naredil za jezik državni, da bi s tem pred svetom opravičili terjatve svoje. S tem predlogom so izgubili še pičico časti svoje, kajti kdor ima

take pojme o ravnopravnosti, ni izobražen Nemec, on je surov barbar. Drugače mislili so o ravnopravnosti jezikov nekdanji Nemci, pravi Nemci, na ktere se kaj radi sklicujejo, kedar jim godi, tudi današnji njih potomci. Slavni Herder, v prvi vrsti med klasiki nemškimi, sovrstnik Jožefa II. bil je drugih misli o naredbah jezikovnih Jožefa II. Pred sto leti je on slovesno oporekal proti taki duševni surovosti, kakoršno oslavlja naša ustavoverci v 19. toliko hvaljenem stoletji.

O naredbah teh piše Herder v dvogovoru sledeče:

A. Ktere opravičene predsodke ljudstvene je zlorabil Jožef II.?

B. Med mnogimi navedem tu v prvi vrsti predsodek jezika. Ima li narod, posebno še narod neizobražen kaj dražjega, nego jezik očetov svojih? V njem zakopano je vse bogastvo zgodovine njegove in njegove vere; v njem kaže se jasno njih srce in njih mišljenje. Kdor vzame toraj narodu jezik, ukrade mu edino nesmrtno dedščino, ktera prehaja od roda do roda.

A. Vsaj je vendar poznal Jožef narode svoje prav dobro.

B. Tem bolj čudno se nam mora zdeti, da ni spoznal krivice, s katero nemilo rani narode v najdražjih mu pravicah. „Kdor mi jemlje jezik (misli si neizobraženec in ne po krivici), vzeti mi tudi če razum in možnost življenja, čast in pravice naroda mojega.“ Mislim, če Bog dopusti vse jezike sveta, naj bi tudi vladar različne jezike v kraljestvu svojem dopuščal, a tudi častil.

A. Pa on je želel, da bi se javno življenje tim hitreje razvilo, želel je, da bi omika tem hitreje zmagala.

B. Prehitra omika ni najboljša; tudi ni mogoča v tujem jeziku. Najkrasneje, dejal bi, edina mogoča je na domači podlagi v jeziku maternem. Pridobi si s tem srca ljudi; in ali ni to hvaležna naloga med tako različne narode kakor Nemce, Ogre, Slovane zasejati blagostanje za bodoče čase na način, kakor narod misli, ki je njemu vlasten in priljubljen?

A. Koliko bi bile treba dela, da bi bil to dosegel; misli njegove bila se bolj vzvišene; on je hotel, da bi se vse kronovine spojile, kolikor mogoče v en zakonik, v skupno, in mogočno monarhijo.

njegovi volji ga nesó, v malo cerkvico, kjer je ravno duhovnik pristopil k altarju; bil je Janezov rešitelj. Dolgo, dolgo že Janez ni bil v nobenem božjem hramu, tudi zdaj stopi v temen kot, da bi ga ljudje ne gledali. Kaj počne tu? Moliti ne zna več, mati ga ni učila, in kar se je naučil od drugih, kdaj je že pozabil! Skonca ne vé, kako bi se zadržal, kmalu pa mu tihota in nekak čuden mir, ki vlada tu, dobro dé, hladi mu notranjo vročino, ob enem pa taja bridke ledene občutke, zamisli se, navdajo ga neki posebni do zdaj nepoznani občutki; davno je že maše konec, pobožni so že odšli, on tega ni zapazil; počasi ga je ta občutek tako prevzel, da je nevedoma sklonil se na klop in pozabil vse okoli sebe, spomin mu je bil šel na pot v neke neznane daljave in širjave, kakor še nikoli. . . .

Kar mu potrká na ramo nekdo in ko se ozre ter prestrašen šine kviško, vidi tik sebe — koga? Svojega rešitelja duhovnika, ki se po opravljeni sv. maši podaja v dolgem talaru iz cerkvice.

„Vam je morda slabo, gospod“, ga ogovori milo, „za vas je tako zgodaj vstajati in sem hoditi še prenevarno. Dovolite, da vas

peljem v sobo, se mi vidite hudó vtrujeni. Le naslonite se náme!“

Res je Janez bled ko smrt, koleno se mu šibite, nima več moči, da bi se branil in se da kakor otrok peljati v svojo sobico. In se zgrudi na stol in omahne. Duhovnik ga brž nekoliko okrepča s primernimi zdravili, in ko Janez zopet odpre oči in vzdigne glavo mu reče:

„Trudni, vspehansi ste, spočijte si. Jaz grem, da bote imeli mir!“

„Ne, gospod, ne hodite, prosim vas“, pa hiti prositi silno in glasno, kolikor mu je moči; „ostanite pri meni, imam toliko govoriti z vami.“

Ni treba praviti, kako prijetno so te besede zvonele na uho služabnika Božjega; ostal je pri Janezu dolgo časa, več ur, in med tem se je slišalo iz sobe britko ihtenje moža, v čegar očesu ni videl še nikdar nihče nobene solze, zmešano s tolažiljivimi besedami mašnikovimi. Ko je slednjič strežnica po svoji navadi prišla pogledat k bolniku, kak prizor!

Na tleh je klečal Janez s solzami ves oblit, a mašnik je držal blagoslovajoče roke razprte nad njim.

Drugi dan je ves skesan prejel sv. obhajilo in ko je še ves ginjen klečal, se zgrudi nenadoma na tla — mrtev je. Mašnik stegne roki čez njega in pravi:

„Grehi tvoji so bili veliki, a tudi kesanje veliko. Bog ti milostljiv.“

Ko so njegovo truplo razparali in pregledali, so spoznali, da mu je srcé počilo — prevelike žalosti in kesanja. Po njegovi smrti je podal se duhovnik na pot, vzel pri bankirjih Janezov denar, poiskal poškodovane ter poravnal škodo, kolikor se je dala. Napoljski trgovec se je bil že sam skoro do malega odškodoval po Janezevem drugem premoženju, toraj je tudi jud dobil še lep del, če tudi ne prav vsega, pa je bil vendar le vesel in zadovoljen. —

Tak je bil konec Janezev. Kaj pa z Albino?

V Parizu sta se nekaj mesecev kazala po raznih hrupnih veselicah in javnih krajih laška zakonska, on mlajši od nje, ki sta hotela vse ugnati, vse prekositi. To je trajalo več mesecev, kar ju je nekega dne zmanjkalo, med znanci, kar sta jih bila dobila, pa se je raznesla novica, da ju je policija prišla in

B. Da, priljubljena je ta misel našemu stoletju! Ali jo je pa mogoče vresničiti? Bi li bilo to pravično in koristno? So li Nemci, Čehi, Ogrji, Lombardi na eni stopinji omike? Je li toraj mogoče jih spojiti v tako ustavo? Bog sam ni pripustil spojitve take, zato uči tudi vsak narod njemu primerno.“

Tako pisal je Herder pred sto leti, ko so bili slovanski narodi komaj poznani! In dandanes, ko se dvigajo Slovani, hiteč popraviti, kar so vsled nemile jim osode zamudili, dandanes, ko je slovansko vprašanje, dejal bi, na dnevnem redu, si upa grof Wurmbbrand take predloge staviti v državnem zboru. Takim predlogom pa levičarji glasno ploskajo, desnica pa jih oddaja posebnim odsekom!

Pustite gospoda ustavoverci Dunaj in državni zbor in pojdite v Weimar, kjer je grob slavnemu Herderju; na grobu njegovem, kateremu napis je: „Licht, Liebe, Leben“, uče se napredka, človekoljubja, pravicoljubja, kar vi sedaj teptate tako brezobzirno z nogami.

Tam iznebite se svoje duševne surovosti, ktero je vaš rojak obsodil že pred sto leti! „Čech.“

Satan v prostozidarskih ložah.

V 77. št. v Grenoblu izhajajočega lista „Semaine religieuse“ se pripoveduje neka čudna dogodka, ktera pa je, kakor omenjeni list dočno trdi, povse resnična. Pristavlja tudi, da ta dogodjaj ni edini svoje vrste, kajti enake pripovedujejo tudi drugi katoliški listi. Dogodjaj pa je ta-le: „Č. o. Jandel, dominikan, je pripovedoval več prčam, da ga je, ko je pridigoval v Lionu, neki notranji glas opomnil, naj pridiga o moči znamenja sv. Križa. Slušaje ta glas je imel enkrat nalašč govor o tem predmetu. Ko pa gre iz stolne cerkve lionske, ga dohiti neki mož in mu reče: Gospod, verjete li vse to, kar ste malo poprej učili? — Ako bi ne veroval, bi ne učil, mu odgovori redovnik: jaz samo to učim, kar verjem. Cerkev priznava, da ima znamenje sv. križa tako moč, in jaz sem o tem popolnoma prepričan. — Res? odgovori ves začuden mož; vi verujete? Glejte! jaz sem prostozidar, in ne verujem. Pa, ker me je vaš govor globoko pretresel, vam ponujam priliko, da poskušate moč sv. Križa. Vsak ve-

čer se shajamo na te-lej cesti, v tej-le hiši, in hudič prihaja osebno predsedovat zboru. Pridite ta večer z mano. Midva ga počakava pri vratih dvorane, vi bodele naredili znamenje križa in videli, je li res, kar ste govorili. — Jaz verujem to, kar sem govoril o križu, ali svoje vere ne morem poskušati, predno ne premislim resno te stvari, odgovori o. Jandel. Dovolite mi tri dni, da prevdarim. — Ako hočete res poskušati svojo vero, vam dovoljujem rad — pristavi prostozidar — in da dominikanu svoj naslov.

O. Jandel se poda precej h kardinalu de Bonald-u prašat, smeli sprejeti ponudbo. Nadškof pa pokliče nekoliko učenih duhovnikov, ter pretehtuje ž njimi razloge za in proti ponudbi. Nazadnje so se vsi strinili, da jo sme sprejeti o. Jandel. — „Idi sin moj“, mu reče kardinal blagoslovivši ga, „in Bog bodi s tabo!“ Osem in štirideset ur je imel še o. Jandel, in jih je prebil v molitvi ter zatajevanji; tudi se je priporočeval svojim prijateljem v molitev. Proti večeru določenega dne gre trkat na vrata onega prostozidarja. Ta ga je že čakal. Nobeden bi ga ne bil mogel spoznati za redovnika. Opravljen je bil posvetno, pod oblačilom pa je imel skrit križec. Šla sta in prišla kmalu v veliko krasno dvorano, ki je bila tako razsvitljena, da se je kar bliščalo očem. Pri vratih se ustavita. Počasi se napolni dvorana in vsi sedeže zasedejo. Sedaj pride satan. Spremljevalec o. Jandelov reče naglo: Glejte ga, ta je! Brž vzame o. Jandel križec spod obleke, ga vzdigne in naredi nad pričujočimi znamenje križa. — — — Blisk ne bi bil udaril tako nepričakovano, naglo in gromeče. Luči ugasnejo, stoli padejo polomljeni eden na drugega; vsi bež jo.

Prostozidar je potegnil za sabo o. Jandela, in ko sta bila že daleč, ne da bi videla, kako sta bila ušla iz teme in zmešnjave, pade satanov pristaš pred noge duhovnika. — Verujem, reče, verujem. Molite zame! Spreobrnite me! Poslušajte me!... O. Jandel ni odkril imena prostozidarjevega, ki je živel do svoje smrti prav pošteno.“

Temu poročilu pristavlja „Semaine“ nekatere prav zanimive opazke. „Posebno v Lionu je bilo večkrat čuti o takih satanskih prikaznih, ako je tudi krščansko mesto in v

varstvu sv. Device fourvierske. Lion je dandanes mesto, kjer se prikazujejo peklenške moči, kjer se vidijo strašni prizori, kjer se posvečene hostije grdo in smešno onečastujejo. Ako je prav dosegla človeška hudobija že svoj vrhunec, vendar se tukaj godé zločini, ki presegajo človeško moč, in se nikakor ne dajo drugače razlagati, kakor da počenja to duh veliko bolj spriden od naj zlobnejšega človeka. Takih hudobij ne delajo niti lakomnost, niti razkošnost in podlost, niti sovraštvo z vsemi strastmi človeškimi. Vsakako so to djanja duha teme. Ali se more drugače razlagati to, kar se godi na Francoskem, razlagati onečastovanje presv. Rešnjega Telesa? V Rives-u so pred kratkim vdrl v tabernakelj, in pgrabili svete hostije. Pozneje so našli jih, raztresene po polji, posodo pa, v kateri so bile ohranjene, so dobili pod nekim mostom. So mar imeli kak časen dobiček ti lupeži? Gotovo ne, ker niso obdržali za se, kar so uplenili! Kako da bi tedaj ne mislili na hudobnega duha, ki pomnožuje človeško hudobijo s sovraštvom, ki žge padle angelje? Kako da naj toraj razglamo to besno preganjanje redovnikov in redovnic na Francoskem? ... Zato se ne bojimo trditi, da je to delo satanovo, da iz zidarskih lož, ki so tempeljni in šole posvečene satanu, veje ta peklenški veter po Francoskem, tira to deželo na nesrečno pot, da se smeja in radujejo njeni sovražniki, da se tresejo in žalujejo njeni vdani sinovi.“

Politični pregled.

V Ljubljani 22. decembra.

Avstrijske dežele.

Ustavoverci se obnašajo, kakor besni, in ker v državnem zboru ne morejo družega, ko vpiti in škandal delati, prenesli so zdaj agitacijo na deželo, ter začeli kmete ščuvati zaradi **gruntnega davka**. Sploh se vpije po vseh nemških kronovinah, zlasti na Štajarskem in gorenjem Avstrijskem. Mi pa menimo s „Politiko“ vred, da mora to vpitje brez vspeha ostati, dokler poslanci nemških dežel ne dokažejo, da se jim res krivica godi. Nemške dežele so do zdaj premalo davka plačvale v primeri s slovanskimi, to je dokazano; — kaj hočejo potem s svojim vpitjem? Ali

vtaknila pod ključ zavoljo velikanskih slebarskih dolgov, ktere sta pri trgovcih in drugje naredila.

Policija je kmalu zvedila, kako je s tem lepim parom, ker je bojazljivi Lah brž povedal vse, kar je vedel. To mu pa ni dosti pomagalo, dobil je nekaj mesecev zapora; pač pa je škodoval Albini — kajti to je bila ona, — ker se je zavoljo nje pričelo pozvedovanje in nasledek je bil ta, da si jo je po prestani kazni zavoljo goljufije izprosila še laška vlada na par besedi zavoljo bankovcev.

Vse to pa te ženske ni upognilo. Saj so ji še lica okrogla, oči ognjevite, neče se še odpovedati življenju. Na Laškem nji ne morejo nič, saj ona ni vedela, kaki so bankovci, to je vedel le Janez. Le veselo naprej in pogum, saj je v Napolji in tudi v Turinu dosti prijateljev in častilcev. Tistih par mesecev v pariškem zaporu — kdo ve na Laškem zá-nje! In če se vse niti vtrgajo, saj je še Janez kje, ker ni verjeti, da bi takega tiča vjeli; bo že zvedel zá-njo in prišel rešit jo tako ali tako, saj je pravi božji volek in zaljubljen v njo do slepote.

Tako premišljuje Albina v varnem žan-

darskem spremstvu na poti na Laško. Sram je ni veliko, kdo li jo tu pozná? Še le na Laškem se zagrne in zavije, da ni videti njene obraza, in tako stopi v Napolji pred policijskega načelnika. Ali kako se vstraši, ko ji ta pové:

„Vi ste zdaj prosti tožbe, za vašim možem je vse poravnano; vendar pa, ker nimate tu domovinske pravice in tudi ne česa, ob čemer bi živeli, bote tirani čez avstrijsko mejo, potem pa storite, kar hočete.“

„Tako? Kje pa je moj poštteni soprog?“ praša Albina razdražena.

„Že nekaj mesecev pod zemljo“, odgovori uradnik, „umrl je v Genovi, zdravniki so rekli, da mu je počilo srce žalosti.“

Par tednov potem vidimo Albino zopet v avstrijskem mestu, kjer smo jo prvokrat zagledali v direktorjevi kočiji. Nekoliko se ji pozná na obleki, da ni vsak teden nova, marveč že morda mesec dni stara in ne posebno dobro gleštana, pa ženska v nji še ni vpognjena. Korači pogumno proti direktorjevi hiši in praša, če je direktor ali kdo od družine njegove domá. Hišnik pa jo čudno pogleda in odgovori:

„Morate biti tuja ženska, ker tu v mestu že vsak vé, da je goljufivi direktor zaprt menda za zmiraj, ker je bil tudi pri nekih bankovcih prizadet. Kje so drugi, ne vem, to pa vem, da je stari goljuf, ko so ga na laški meji vjeli, eno svojih hčer na Laškem omoženo preklel, češ, da je ona vsega kriva.“

Dosti za Albino. Brez vsega denarja, brez prijateljev, kaj bo počela ona, ki še nikdar nič zaslužila ni? Vsa potrta gre, hodi še dolgo po mestu, slednjič stopi v hotel — ne prve, marveč že zelo zadnje vrste, in praša, če je kaka soba za prenočišče. Hišnik jo pogleda od nog do tal in če ravno ona kaže še najlepše gube svojega krila, ji pravi:

„Da, prostor je, a le za gotov denar, pa tudi ne vsakemu in vsaki.“

Dosti, dosti! Albina se obrne — — in drugi dan so našli v nekem kotu še ne prestaro žensko mrtvo, mislili so, da je zmrznila, ker je bila slabo oblečena, a mraz je bil ne navadno hud pritisnil. Poznal je nihče ni, zagrebli so njeno truplo po kršanski.

J. Alšovec.

naj mar Slovani še zanaprej za Nemce davek plačujejo? Drugo vprašanje je pa, če niso zapni močje v nekterih deželah posestev previsoko cenili? V tem slučaju pa ne pade krivda na vlado in na komisijo, ampak na tiste zapne močje in ljudstvo samo, ki jih je izvolilo. Ali se hoče mar celo delo zavreči in vcenitev iz nova pričeti? Od kodi nam pride rešitelj, da bo to vprašanje pravično rešil in liberalnim ščuvalcem usta zamašil? Bridko je slišati, kako se nemški konservativni poslanci po judovskih listih obrekujejo po nedolžnem, kako se jim podtikuje izdajalstvo, ker se nečejo združiti z nemško-liberalci zoper Slovence. Pa resnica se bo tudi tukaj enkrat izkazala, in tisti, ki drugim jamo kopljejo, bodo sami vanjo padli.

Zarad **Ijudskega štenja**, ki se bo vršilo 31. grudna t. l. opominjamo tudi mi vse rodoljube, naj podučé vse menj zavedne rojake, da bo vsak zapisal pod rubriko „umgangs-sprache“ besedo „slovenski“, ter tako priznal svojo narodnost, ne pa zatajil svoje matere. Mnogi so sicer iz kmetov doma, pa radi žlobodrajo po nemški, kedar pa s svojimi ljudmi, s svojimi starši in zlahtniki vkup pridejo, govoré vendar slovenski, in to je njih pravi jezik, tega naj zapišejo. Kdor je slučajno za nekaj časa v Trstu, poskušal se bo v laškem jeziku, tedaj je za tisti čas njegova „umgangs-sprache“ taljanščina; zavolj tega pa še ni Lah; pa reklo se bo tako in nemškutarji bodo kazali na te statistične tabele, ravno tako lahoni, in to porabili zoper nas. Zato smo dolžni, priznati slovenščino kot svoj navadni jezik, in tudi druge v tem smislu podučiti.

V **Brnu** so bile volitve v občinski svet. Letos so se jih tudi Čehi prvokrat resno udeležili, in dosegli za prvo poskušnjo lepo število glasov. V tretjem razredu jim je le malo manjkalo do zmage. Čeravno so vedeli, da prvokrat ne bodo zmagali, vendar so hoteli dokazati, da Brno ni čisto nemško mesto, in to so tudi dokazali. Moravska je večinom slovanska dežela, in denaravno je, da bi bilo nje glavno mesto izključljivo in demonstrativno nemško mesto; kakor Ljubljana, tako bo tudi mesto Brno dobilo počasi slovansk obraz; mi upamo, da bo Ljubljana to prej dosegla, brž ko ne že pri bodočih volitvah spomladi prihodnjega leta.

Vnanje države.

Tisti **nemški** uradniki, ki jih je Bismark v **Carigradu** poslal, da bi gnjilo Turčijo reformirali in ozdravili, prišli so že nazaj, ker so se na Turškem hudo opekli. Različni paše se namreč niso prav nič zmenili za ukaze in naredbe teh nemških birokratov, temveč so po svoji glavi delali, kar se jim je ljubilo; pritožbe pa niso nič pomagale. Tako so jo turkoljubni nemški „kulturträgerji“ zopet domu popihali in zamorejo vsaj reči, da so Carigrad videli.

Po nekterih časnikih je bila brati malo verjetna vest, da se snuje zveza med **Nemčijo**, **Avstrijo** in **Turčijo**. Kolikor tudi smo v Avstriji že slabe politike videli in doživeli, kaj tacega celó Haymerletu ne pripisujemo, da bi se zvezal z gnjilo Turčijo!

Ravno tako slabo politično vreme je na **Irskem**. Angleška vlada je prepovedala vse ljudske tabore. S tem se je pričelo izjemno stanje, in vzele se bodo Ircem še druge politične pravice in svoboščine. Vlada hoče upor s silo zadušiti; kako daleč so Irci na to pripravljeni, nam ni znano.

Domače novice.

V Ljubljani, 23. decembra.

(Cesarjevičeva poroka) ne bo 14. februarja, kakor je v zadnjem listu v dopisu z Dunaja vsled tiskarske pomote stalo, ampak 15. februarja. 20. februarja bosta poročenca že v Pragu prejemala vošila.

(Cestni odbor litijski) je deželna vlada, kakor čujemo, zopet razpustila. Upamo, da se bodo nove volitve vršile svobodno in da bo skoraj konec pritiska, ki si ga dovoljuje litijski okrajni glavar.

(Čas za pritožbe) zoper volilne zapisnike za volitev kranjske kupčijske zbornice poteče v soboto, toraj naj se podviza, kdor ima kako pritožbo.

(Božičnica Vincencijevega društva) bo v torek 28. t. m. ob 5. uri popoldne v Alojznici za dečke tega društva z lepimi darili. Dobrotniki in prijatelji so k temu povabljeni.

(Čitalnice ljubljanske občni zbor) bode po stari navadi na sv. Štefana dan 26. t. m. popoldne ob 11. uri v čitalnični dvorani. Vrsta obravnavam: 1. Nagovor predsednikov, 2. poročilo tajnikovo, 3. poročilo blagajnikovo, 4. nasveti posameznih društvenikov, 5. volitev dveh pregledovalcev za račun, 6. volitev 15 odbornikov. — Čitalnični odbor vabi gg. društvenike k obilni vdeležbi.

(Tombolo) napravi katoliška družba 9. januarja ob 1/2 6 uri zvečer v svojih prostorih v dr. Ahačičevi hiši št. 13. na starem trgu.

(Sožiganje slovenskih listov) tudi včerajšnje „Novice“ strogo obsojujejo in imenujejo pódlost, s katero se ne kritikuje in ne prikupi nobenemu izobraženemu človeku.

(Vit. Kaltenecker) se je v pondeljek zvečer podal na Dunaj, da se dogovori o nastopu svoje nove službe. Pravijo, da bi rad ostal v Ljubljani vsaj še nekoliko časa, češ, da ima rešiti še silno važnih reči pri deželnem odboru. Priznali smo nnidan njegove izvrstne lastnosti a tega vendar ne mislimo, da bi bil nenaдомestljiv in da bo šlo vse navskriž, ko njega več ne bo. Vsak še tako spreten delavec se da nadomestiti, in po odhodu g. Kalteneckerja se bo pokazalo, da tudi brez njega lahko izhajamo.

(Na mnoge vprašanja) naznanjamo, da se „Bankovčar“ ki se danes konča v našem „Podlistku“, ni posebej tiskal.

Razne reči.

— † Č. g. Janez Zaverl, beneficijant v pokoji, je v Višnjigori 13. t. m. na njegov rojstni dan 82 let star po kratki bolezni umrl. Pogreb je bil 16. t. m., ktereга se je toliko ljudstva udeležilo, da kaj tacega marsikteri ne pomni. Gnjiljiv govor iz lece imeli so preč. g. dekan Drobnič, gotovo bi se bilo še več č. g. duhovnikov pogreba vdeležilo, ako bi ne bilo v adventu, ko imajo mnogo opravila. Bodi ranjki starček vsem znancem in prijateljem v spomin, bodi mu zemljica lahka!

Kako bankini opravniki plačujejo.

Slavna banka Slovenija! Vaš list sem prejel ter se čudim, kako zamorete od mene kaj tirjati. Jaz sem za predplačo res 50 gld. prejel, pa sem to tudi poravnal. In če bi tega tudi ne bil storil (kar tudi res ni storil) ter bi Vi smeli plačo tirjati, bi vendar zdaj ne mogel plačati, ker prav nič nimam. Vrh tega sem v Beču več zavarovalnim društvom še mnogo več dolžan, n. pr. Avstrijskemu Feniksu 4000 gld., Krakovski zavarovalnici 600 gld., Ogerski že ne vem koliko. Če se hočete prepričati, pišite ter prašajte jih. Vse te banke,

bi me gotovo rade tožile, naj bi imele upanje kaj dobiti; menda me toraj tudi vi ne bote. Če bi me pa res hotli tožiti, sem od 12. t. m. v Bernu.

Konečno vam naznanim, da ste mi še vi 13 gld. 45 kr. dolžni, pa ker ste v likvidaciji, se za te krajcarje več ne zmenim ter vas tudi tožil ne bom.

Z vsim spoštovanjem

A. pl. G.

Opomba likvid. odbora: Ta opravnik je blagovolil s tirjatvo likvid. odbora malo se ponorčevati. Od drugih ne dobimo nobenega odgovora; na tožbo pride navadno poročilo sodnije: „Nicht aufzufinden“, „ausgewandert“, „vermögenslos“ itd.

Delničarji so do zdaj doplačali namesto 56.000, le nekako 22.000, tedaj manjka do polovice doplače, ali prvega obroka, še 6000 gld. In če po dolžnosti tirjamo, smo „sitni“, „silni“, „brez usmiljenja“, „počakajte“, „pa tožite“, „nimam nič“ itd., če dobimo odgovor največkrat pa tudi odgovora ni. Tako ravna jo delničarji, ki bi laglje ali težje, vendar pa brez škode doplačali, če bi hotli; potem pa tožvanje in javkanja: Kdaj bote škončali?

Gospodje delničarji, dokler bote tako doplačevali, nikoli! Brez denarja se ne da nič likvidirati, nič poravnati; pač pa stroški čedalje bolj naraščajo. Res čudno! Po prvi tožbi so bili (razun dveh ali treh zarad drugih vzrokov) vsi obsojeni doplačati in zdaj spet staro zanašanje na tožbo! Lahko bi bilo do novega leta vse skončano, pa vsak opomin je zastoj.

Priznано izvrstne prave

voščene sveče

iz garantirano nepokvarjenega čebelnega voska.
(9) prodaja

P. & R. Seemann v Ljubljani.

V katoliški bukvarni

se dobiva:

1. Pet Božičnih pesem; post. g. Leop. Cvek. So prav pripravne za prihodnje Božične praznike. (2)

2. Božična pesem. Stara, nekoliko oglašena po č. g. M. Lendovšek-u. Napev naroden.

Vabilo na naročbo.

KRES.

Leposloven in znanstven list.

S sodelovanjem gosp. prof. dr. Greg. Kreka in gosp. župnika Dav. Trstenjaka, ureduje dr. Jakob Sket, c. kr. gimn. profesor v Celovci.

Tiska, izdaja in založuje tiskarna družbe sv. Mohora.

Velja na leto 4 gold., na pol leta 2 gld., in se tudi lahko po zvezkih à 40 kr. v knjigah kupuje.

Prva številka, ki v kratkem na svetlo pride, prinese iz spretnih peres sledeče članke.

1. V dan 1. januarja 1881 (pesem). — 2. Pomladanski vetrovi. (Povest iz časov francoskih vojsk). — 3. Roka in srce. (Novela). — 4. Zdravniški poskus. (Humoreska). — 5. Popotne opazke. — 6. Povstanek godbe in njeno delovanje na ljudi in živali. — 7. Narodno blago. — 8. Dr. Ljudevit Gaj in ilirska ideja. — 9. Doneski k filozofični trminologiji. — 10. Kres. — 11. Zgodovinske črtice v nekdanji provinci: Windischgraz. — 12. Drobnoti in dopisi. (2)

Naročnina se naj pošilja na založništvo in opraviništvo Kresovo, to je tiskarnici družbe sv. Mohora. Vredništvo in založništvo.